

Я у світі

4
клас

Беденко М.В.
Заброцька С.Г.
Дунець І.Р.

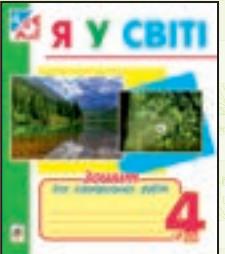
Навчально-методичний комплект
<http://www.bohdan-digital.com/nmk/>

+ безкоштовний
мультимедійний додаток
www.bohdan-digital.com/edu

Відбір підручників проводиться на сайті
репозитарію
ua.lokando.com

1. Зайдіть на сайт репозитарію ua.lokando.com
2. Клацніть «Конкурс підручників»
3. Оберіть клас (4 або 7)
4. Оберіть предмет
5. Виберіть підручник, за яким будете навчатися
6. На сторінці вашої школи в репозитарії, використовуючи логін і пароль школи, директор здійснить замовлення вибраних вчителями підручників.

Зошит містить матеріал, який відповідає навчальній програмі Міністерства освіти і науки України та Державному стандарту початкової загальної освіти й доповінює підручник «Я у світі. 4 клас» (авт. Беденко М.В., Заброцька С.Г., Дунець І.Р.— Тернопіль: Навчальна книга – Богдан). Зошит призначений для учнів 4 класу.

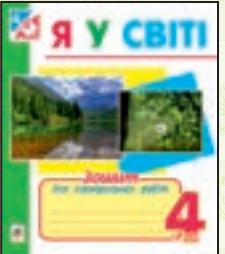

У посібнику подано розгорнуті конспекти уроків з предмета «Я у світі», зміст яких відповідає навчальній програмі та підручнику «Я у світі. 4 клас». Автор посібника пропонує зразки бесід під час вивчення нового матеріалу, опорні схеми, цікаві творчі завдання. Для фронтальної, групової, диференційованої роботи дібрано різноманітний історичний, народознавчий та ігровий матеріал. Для зручності у використанні уроки розміщено на відривних аркушах. До кожного уроку відведено місце для доповнень, змін, уточнень, творчих доробків учителя.

Навчальний посібник у таблицях «Я у світі» для 3-4 класів — елемент дидактико-методичного комплекту, який рекомендується використовувати на уроках під час пояснення, узагальнення й закріплення знань, умінь та навичок учнів. Зміст посібника відповідає Державному стандарту початкової загальної освіти та навчальній програмі МОН України з предмета «Я у світі».

Зміст зошита відповідає навчальній програмі з предмета «Я у світі» для 4 класу. Посібник містить чотири двоваріантні тематичні роботи за чотирма інтегрованими рівнями навчальних досягнень молодших школярів (початковий, середній, достатній, високий) та два підсумкові роботи — по два варіанти, в кожному з яких 12 завдань у вигляді тестів. В зошиті відведено окремі сторінки для додаткових завдань та роботи над помилками. Кожен варіант є окремим блоком сторінок. Посібник можна розширити й отримати дві окремі брошюри.

У посібнику подано тестові завдання, призначенні для оперативної перевірки рівня засвоєння предмета «Я у світі» учнями 4 класу. Зміст завдань дібрано відповідно до навчальної програми. Посібник містить чотиринадцять тематичних тестів, кожен з яких складається з шести основних і двох додаткових завдань. Запропоновано також підсумкові тести за I та II семестри.

- Зміст підручника реалізує галузь «Суспільствознавство» Державного стандарту початкової загальної освіти та відповідає навчальній програмі з предмета «Я у світі».
- Ретельно дібраний матеріал сприяє розвитку особистості четвертоокласників, їх патріотичному і громадянському вихованню.
- Продумана система роботи над текстами: осмислення, переказ, аналіз, відповіді на запитання, співвіднесення й порівняння текстів різних стилів, словникові роботи тощо.
- Для повнішого розуміння учнями суспільних процесів придумано і введено в підручник серію казок про пізнайок. На їхньому прикладі дитина не лише вивчає суспільні правила і бачить певні закономірності, а й простежує весь процес зародження і розвитку цих закономірностей, стає більш ерудованою і кмітливою.
- Подані різноманітні вправи і завдання сприяють особистісному розвитку учня, формують його соціальні, життєві і громадянські компетентності у ставленні до природи, суспільства, людей і самого себе.
- Запропоновані творчі завдання, робота в парах, групах допоможуть учням оволодіти способами і моделями поведінки, які відповідають чинному законодавству України.
- Підручник містить електронні додатки, які можна відкрити в pdf-файлі або на CD, що входить у комплект до підручника.

Довідники

Методика

Робочі зошити

Збірники задач

Таблиці

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- підсумуй свої знання
- прочитай
- робота в парах
- народна мудрість
- проект
- поміркуй, перевір себе
- СЛОВНИК
- робота в групах
- домашнє завдання
- картини, ілюстрації
- відео
- фотографії
- музика

Цими піктограмами (, , ,) у підручнику позначені ті його складові, які можна відкрити у pdf-файлі або скориставшись CD, що входить у комплект.

Назва розділу

Тема уроку

Актуалізація опорних знань

Фотоілюстрації

Творче завдання

Робота в групах

Робота в парах

Підведення підсумків

Перевірка знань

Домашнє завдання

Розділ 4. ЛЮДИНА І СВІТ

§ 24. Земля — наш спільний дім

Поміркуй! Назви свою космічну адресу. Чому всі жителі планети Земля мають рівні права?

Земля — це домівка для всіх людей, які мають рівні права. Проте розуміння цієї істини пришло до людей не відразу. У стародавні часи були люди вищого гатунку. Вони мешкали у величезних будинках, споживали най смачнішу їжу, носили найкрасивіший одяг і коштовності, користувалися привileями. Для їхнього блага працювали всі інші — служги, селяни, ремісники. Особливо ганебним явищем була роботоробітництва, які використовували для праці виробничих потужностей.

Культура споживання їжі давніх римлян

«Торг у країні східних слов ян», С. В. Іванов

Чи справедливий такий факт, що у твоєму будинку людина живе на вищому поверсі, нижчому, той має підкорят

138

Прочитай прислів'я. Про які правила співіснування людей у них ідеться?

Чого сам собі не зичиш, того й іншому не бажай.

Живи так, щоб тобі було добре, а іншим ще краще.

Де дружніші, там і сильніші.

Погано жити, якщо із сусідами не дружити.

Поясніть вислів: «І дружба, і мир, і допомога, і спів — були б неможливими, якби між людьми не взаємної терпимості».

Складіть правила мирного і щасливого співіснування на планеті Земля.

Підсумуй свої знання

- Усі люди — сусіди в одному великому будинку — Землі.
- Сусіди повинні мати рівні права і обов'язки перед одним, так і перед іншими мешканцями планети — тваринами, рослинами.

Перевір себе

1. Для кого Земля є спільним дном?
2. Який суспільний порядок найсправедливіший?
3. Як треба ставитись до культур, звичаїв, релігій народів?

Підготуй і розкажи у класі про звичай чи традицію якого народу, що мешкає на планеті Земля.

142

Науково-популярний текст

Ілюстрація

Аналіз тексту і відповіді на запитання

Хто населяв сусідній острів?

Вірш

Художній текст

кілька хвильин вони зрозуміли, що тварини цілковито безпечні і привітні, тому бавилися з ними весь день.

Увечері прийшла пора повернутися на свій острів. Звичайно, кожному з них спало на думку взяти кілька пухнастиків із собою. Але дракон вчасно згадався про це і заперечив:

— Ні! Брати їх на наш острів не можна в жодному разі!

— Але чому? Тобі хіба не подобаються пухнастики?

— з жалом проміряв Спрітник.

— Дуже подобаються! Але справа в іншому. Я дово спостерігав за цими тваринками і звернув увагу, що харчуються вони тільки фініками. До того ж ці звірята такі ненажерливі, що за один прийом з'їдають більше, ніж я можу подужати. Добре, що цей острів дуже багатий на пальми. А на нашему острові фініків мало, і вони є кормом для мавпочок. Якщо заселити пухнастиків у нас, то незабаром без їхніх залишиться і вони, і мавпи. Тому брати їх із собою не варто.

Пізнайків закивали, розуміючи проблему. Але розуміти пухнастиками було так нелегко. Вони пообіцяли ім навідуватися в гості щотижня і кожному з них дали ім'я, щоб не перепутати. Так у пізнайків з'явилось ще більше друзів.

Хто населяв сусідній острів?
Якими були пухнастики?
Чому дракон заборонив брати тваринок із собою?
Чого людям варто навчитися у пізнайків та пухнастиків?

141

логіка? Це так само безглаздо, як і любити або не любити людину за її колір шкіри, мову, релігію. На щастя, сучасне суспільство змогло відійти від варварських принципів. Сьогодні людство нарешті починає розуміти, що Земля — спільний дім для всіх, тому в кожного повинні бути однакові можливості та права.

Чи завжди усі жителі планети Земля мали рівні права?
Чому такий суспільний порядок був несправедливим?
До якого висновку прийшло людство?

Прочитай вірш. Поміркуй! Хто ще, окрім людей, є повноправними мешканцями Землі? Як треба до них ставитися?

Земля — планета голуба й красива,
Її для усіх землян — великий дім,
В якому стілки казки, стілки дива,
І ми повинні мирно жити в нім.
Земля — космічна чарівна перлина,
Де є життя, це диво-дивина!
Де є рослини, звірі і людина,
І така планета в Космосі одна.

Надія Красоткіна

Прочитай.

На все своє місце

Якось дракон вирішив показати пізнайкам одне із своїх улюблених місць — незаселений острів, який знаходився неподалік. Друзі довго опиралися і не хотіли іхати. Мовляв, що там є, чого вони не бачили на іншому острові. Але дракон запевняв, що пізнайки не пошкодують. І справді, прибувши на сусідній острів, від подиву роззвіяв рота навіть Буркотун. Так багато екзотичних невідомих тварин!

139